

ISLAM I MUSLIMANI U REPUBLICI IRSKOJ

Islam se pojavio u Irskoj pedesetih godina prošloga stoljeća kada su muslimani studenti počeli dolaziti na studije. Prije toga nije zabilježena nikakva islamska aktivnost u ovoj zemlji. Prva islamska zajednica u Irskoj osnovana je 1959. godine a osnivači su bili muslimanski studenti u Dublinu, a koja je djelovala pod imenom *Dublin islami Societe*. Kasnije je ta zajednica preimenovana u *islami Foundation od Ireland*. U to vrijeme džume i bajram-namazi sklanjani su u iznajmljenim prostorima. Godine 1969. deset godina nakon osnutka zajednice započela je akcija osnutka mesdžida u glavnom irskom gradu. I konačno 1976. godine otvoren je prvi mesdžid u zemlji u Dublinu u ulici Harrington str. 7. Prvi koji je donirao sredstva za ovaj mesdžid bio je saudijski kralj Fejsal bin Abdul Aziz. Ministarstvo vakufa Kuwaita je 1981. godine odlučilo financirati imama mesdžida. Otkako je otvoren do danas ovaj su mesdžid opsluživala četvorica imama. Nekoliko godina nakon otvorenja mesdžida broj muslimana se povećao nekoliko puta što je odgovorne u Zajednici potaklo da se 1983. godine odluče na novu akciju sakupljanja sredstava radi kupnje novih prostora za mesdžid i za Islamski centar jer su se aktivnosti značajno povećale. Stari skućeni mesdžid je prodan, a sredstva od prodaje poslužila su za osnivanje Vakufa islamske zajednice u Dublinu.

Nakon otvorenja Islamskog centra u Dublinu pojavila se potreba da se u gradu Galawaju osnuje drugi mesdžid. Prije toga 1981. godine kupljen je stan u tom gradu koji je služio za obavljanje islamskih aktivnosti. Godine 1984. u gradu Corku, na jugu zemlje, osnovana je treća islamska zajednica u zemlji, uz napomenu da je Cork drugi grad po veličini u Irskoj. Odmah po osnutku zakupljene su prostorije za obavljanje namaza i drugih vjerskih aktivnosti.

Dvije godine nakon osnutka Islamske zajednice u Corku muslimani grada Ballyahaunis grade 1986. mesdžid, a muslimani Dablina 1990. osnivaju prvu islamsku školu pod nazivom *Muslim Nacional school* koju je ministarstvo školstva nedugo nakon osnutka priznalo. Godine 1994. kupljene su prostorije za mesdžid u gradu Limericku na jugu zemlje, a 1996. godine u Dublinu je svečano otvoren Islamski kulturni centar koji je izgrađen donacijom Šejha Hamdana bin Rašida El-Maktuma, vladara Dubaja i ministra financija Ujedinjenih Arapskih Emirata. Godine 1999. u gradu Vaterfordu osnovana je nova islamska zajednica i iznajmljeni prostori za mesdžid i vjeronauk za starije i djecu.

U Irskoj kao što smo već napomenuli djeluje šest islamskih vjerskih institucija i to:

1. Islami Foundation of Irlanda, osnovana 1959. godine, koja je registrirana kod vlasti 1971. godine sa Ustavom i rukovodstvom koje se

bira svake godine iz redova muslimana u zemlji. U rukovodstvo Zajednice mogu biti birani samo članovi koji svoje obveze izvršavaju. U zajednici je do sada registrirano 1.384 muslimana i muslimanke.

2. Islamski kulturni centar u Dublinu čiju je izgradnju financirao Šejh Hamdan bin Rašid el-Maktum 1992. godine. Radovi su počeli 1994. godine i za nepune dvije godine gradnja je dovršena i 1996. godine se preselilo u nove prostorije. Ugovorom prostorije Islamskog centra su iznajmljene Islamskoj zajednici Dublin, ali osam mjeseci nakon potpisivanja Ugovora nastao je spor koji još do danas nije riješen. Da bi centar nastavio služiti svojoj svrsi Šejh Hamdan bin Rašid osnovao je 1997. posebnu fondaciju koja upravlja Centrom, dok se stara Islamska zajednica vratila u svoje stare prostorije.

3. Islamska zajednica muslimana Cork, koja je osnovana 1984. godine i u nju se mogu učlaniti svi muslimani Irske okruga Cork. Sa Zajednicom upravlja poseban odbor izabran od strane članova, a rukovodstvo se bira svake godine. Zajednica je 1994. godine kupila prostorije za mesdžid i druge vjerske aktivnosti. Ova zajednica duže vrijeme vodi spor s vlastima jer iste nisu izdale sve potrebne dokumente za rad, a naročito za to jer mesdžid nema potreban parking prostor za automobile.

4. Islamska zajednica u Galwaju, osnovana 1978. godine, a 1981. kupljeni su prostori za mesdžid i druge aktivnosti. Islamska zajednica je otvorena za sve muslimane zapadne Irske.

5. Mesdžid i Zajednica grada Ballyhaunis. Mesdžid je otvoren 1986. i to prvi mesdžid u zemlji izgrađen u originalnom obliku sa minaretom. U mesdžidu džumu-namaz klanja u prosjeku 150 klanjača. Mesdžid je izgradio porijeklom Pakistanac Šir Refik vlasnik klaonice. Nakon što je klaonica propala, a njen vlasnik se preselio u Veliku Britaniju muslimani koji su kod njega radili zaposlili su se u drugim firmama i ostali i dalje koristiti ovaj mesdžid.

6. Mesdžid u Limericku. Mesdžid su izgradili muslimani ovoga grada u kome obavljaju namaze i druge vjerske aktivnosti. Mesdžidom upravlja Odbor koji se brine o svim njegovim potrebama.

7. Islamska zajednica u Vaterfordu ima iznajmljene prostorije u kojima obavljaju namaze i zadovoljavaju druge vjerske potrebe.

Što se pak tiče islamskog obrazovanja i odgoja djece, napomenuli smo da u Dublinu postoji jedna osnovna islamska škola koju je priznalo ministarstvo obrazovanja. Troškove održavanja ove škole snosi dijelom država iz proračuna tako što sve učitelje i nastavnike koji su registrirani pri ministarstvu plaća, te 85% školskog namještaja i pomagala i za svakog učenika i učenicu godišnje po 85 irskih funti.

Vjeronauka u školama nema jer u Irskoj ne postoji potreban broj učenika da bi se za njih mogao organizirati vjeronauk. Za to se organizira u mesdžidima koji obavljaju uglavnom imami. U Dublinu postoji libijska škola koju pohađaju pored djece Libijaca u zemlji i djeca drugih

muslimana a koju pohađaju samo subotom i nedjeljom. U Dublinu postoji i Kur'anska škola koju pohađaju djeca glavnoga grada i to subotom i ponedjeljkom. Najaktivniji je vjeronauk subotom i nedjeljom koji pohađaju tisuće djece u Irskoj.

Karakteristično je da su muslimani Irske, a posebno Dablina kao rijetko koji muslimani na Zapadu na zadovoljavajući način riješili pitanje mezarja. Već 1976. godine muslimani Dablina kupili su parcelu uz gradsko groblje na kome ukopavaju po islamskim propisima svoje umrle. Nakon što je parcela u potpunosti popunjena 1990. godine kupljena je nova parcela za ukop umrlih.

Prvi irski Ustav iz 1937. godine u članku 44. priznavao je samo katoličanstvo i judaizam kao dvije priznate religije. Treba napomenuti da spomenute godine nije bilo muslimana u Irskoj, a trenutno preko 90% stanovnika ove zemlje su katolici po vjeroispovijedi. Da bi sve vjerske zajednice pred zakonom bile jednake, Irski parlament je 1972. godine ukinuo 44. članak Ustava, čime su sve vjerske zajednice postale jednakopravne, uključiv i islam.

Što se tiče broja muslimana u Irskoj, za to ne postoji točan podatak. Godine 1991. obavljen je posljednji popis pučanstva u kome je bila rubrika vjeroispovijedi. Prema tom podatku u Irskoj je bilo 3.875 muslimanki i muslimana. Godine 1996. rubrika za vjeroispovijed je ukinuta. Čelnici islamskih institucija pretpostavljaju da u Irskoj trenutno ima oko 12.000 muslimana. To procjenjuju po broju djece u školama kojih ima 2.000.

Džamija u Dublinu središte islamskih aktivnosti u Irskoj